

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
8 juni 2023
Ons kenmerk
Cft 202300049
Pagina
1/6

Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Bijlage

Onderwerp
Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2023

Geachte heer Sylvania,

Op 25 mei 2023 ontving het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de uitvoeringsrapportage (UR) over het eerste kwartaal van 2023. Op grond van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) had de UR over het eerste kwartaal van 2023 uiterlijk op 13 mei 2023 ingediend moeten zijn. Het Cft verzoekt u de wettelijke termijn zoals voorgeschreven in de Rft aan te houden.

Met dit schrijven ontvangt u op basis van artikel 18 van de Rft de reactie van het Cft op de eerste UR. Een afschrift van dit schrijven wordt aan de Staten en aan de minister-president van Curaçao verstuurd.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de UR wordt gevormd door de Rft aangevuld met de aanwijzing die de Rijksministerraad (RMR) op 12 juli 2019 heeft gegeven aan het bestuur van Curaçao¹ en die op 24 november 2020 is bijgesteld.²

Oordeel

De eerste UR 2023 toont een voorlopig overschot op de gewone dienst tot en met het eerste kwartaal van ANG 104 miljoen. Het eerste kwartaal van 2023 ontwikkelt zich hiermee in lijn met de begroting.

¹ Staatsblad 2019, 279, Besluit van 12 juli 2019, houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Curaçao tot aanpassing van de begroting 2019, rekening houdend met de in artikel 15 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten genoemde normen.

² Bij besluit van 24 november 2020, nummer 2020002389, is bevestigd dat de aanwijzing na het Kroonberoep in stand blijft maar alleen nog zal bestaan uit het naleven van de aflossingsovereenkomst tussen het Algemeen Pensioenfonds Curaçao (APC) en het land Curaçao, waarbij het land zo mogelijk aanvullende aflossingen zal doen uit overschotten op de gewone dienst in de komende jaren.

Het Cft wees eerder op de potentie van Curaçao om overschotten op de begroting te realiseren.³ Deze potentie blijkt onder meer uit de hoger dan begrote omzetbelastingbaten in het eerste kwartaal.

Curaçao presenteert in de eerste UR ook de voorlopige realisatie over 2022. Daaruit blijkt een aanzienlijke daling van het verwachte overschot voor 2022. Curaçao verwacht bovendien nog meer nagekomen lasten te moeten verwerken in dit resultaat. Het Cft stelt vast dat het financieel beheer, waaronder het verplichtingenbeheer, onvoldoende functioneert. Teneinde een soortgelijke ontwikkeling met betrekking tot 2023 te voorkomen geeft het Cft u in overweging om voorafgaand toezicht in te stellen op het aangaan van financiële verplichtingen, voorzien van een passend sanctiebeleid. Het Cft verzoekt u in de tweede UR over 2023 te rapporteren over de door u (voor)genomen maatregelen.

Het Cft merkt wederom op dat, ondanks meerdere verzoeken daartoe, in de begroting nog geen voorziening is opgenomen met betrekking tot het Curaçao Medical Center (CMC). Het Cft acht een voorziening noodzakelijk vanwege de precaire financiële situatie van het CMC. Het CMC lost sinds juni 2020 niet meer af op de aan het ziekenhuis verstrekte lening, hetgeen de noodzaak voor het treffen van een voorziening onderstreept.

Het Cft verzoekt opnieuw om inzicht in de beoogde besteding van de liquide middelen. Het saldo liquide middelen aan het einde van het eerste kwartaal 2023 bedraagt ANG 359 miljoen, een toename van ANG 19 miljoen ten opzichte van de stand per eind 2022. Een deel van de liquide middelen zou kunnen worden ingezet voor aanvullende aflossingen aan het Algemeen Pensioenfonds van Curaçao (APC) om zodoende sneller aan de aanwijzing uit 2019 te voldoen.⁴

Toelichting Algemeen

Het Cft constateerde meerdere tekortkomingen in de vastgestelde begroting 2023 van Curaçao, waardoor deze een nog onvoldoende betrouwbaar, realistisch en actueel beeld geeft van de financiële uitgangspositie van het land. Het Cft deed een zestal aanbevelingen om deze tekortkomingen weg te nemen. Hoewel het gerealiseerde overschot op de gewone dienst over het eerste kwartaal 2023 (ANG 104 miljoen) in lijn is met de begroting, is dit beeld onveranderd. Voor geheel 2023 houdt Curaçao vast aan een begrotingsevenwicht. Indien de ontwikkeling van met name de indirecte belastingen, zoals de omzetbelasting, zich voortzet en Curaçao zijn lasten kan beheersen, zou het land ook voor 2023 een overschot moeten kunnen realiseren.

Voor 2022 leek eerder nog sprake van een aanzienlijk overschot van ANG 142 miljoen.⁵ Hoewel Curaçao wel wees op de nog uitstaande verplichtingen met betrekking tot 2022, blijkt uit de eerste UR dat het overschot voor 2022 inmiddels is afgenomen tot ANG 104

³ Cft, kenmerk Cft 202300013, Advies bij de vastgestelde begroting 2023, d.d. 6 februari 2023.

⁴ De schuld aan het APC onder de aanwijzing uit 2019 bedraagt per het einde van het eerste kwartaal 2023 ANG 59 miljoen. Het Cft wees eerder ook op de andere schuldverplichtingen van het land, en in het bijzonder op de aflopende obligatie van ANG 140 miljoen in 2025.

⁵ Cft, kenmerk Cft 202300029, Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2022, d.d. 22 maart 2023.

miljoen en nog sterk verder zal dalen. Het land verwacht nog circa ANG 89 miljoen aan nagekomen lasten te realiseren, waardoor het uiteindelijke overschot voor 2022 zal uitkomen op circa ANG 25 miljoen. Naar verwachting wordt de begroting 2022 hiermee op bepaalde lastencategorieën overschreden.

Nadere cijfermatige toelichting

Gewone dienst

In tabel 1 is de realisatie weergegeven van de gewone dienst voor de eerste kwartalen van de jaren 2020-2023. Daarnaast zijn de raming van Curaçao voor het eerste kwartaal van 2023 en de begroting voor heel 2023 weergegeven.

Tabel 1: Overzicht realisatie gewone dienst (in miljoenen ANG)⁶

	1e UR 2020	1e UR 2021	1e UR 2022	1 ^e UR 2023	VB Q1 2023	VB 2023
Baten	401	350	451	455	465	1.729
Belastingen	366	326	424	429	435	1.533
Schenken en subsidies	9	5	5	1	4	18
Andere baten	26	19	22	25	25	158
Kansspel vergunningenfee	0	0	0	0	0	20
Lasten	381	411	349	350	350	1.729
Beloning van personeel	107	106	103	96	99	445
Goederen en diensten	27	26	18	25	25	228
Afschrijving vaste activa	22	20	18	17	19	91
Interest	2	2	2	5	3	71
Subsidies & Overdrachten	108	122	90	89	89	385
Sociale zekerheid	115	135	119	118	115	502
Andere uitgaven	0	0	0	0	0	7
Resultaat	20	-61	102	104	115	0

Bron: eerste uitvoeringsrapportages 2020-2023 en vastgestelde begroting 2023 van Curaçao.

Baten

Curaçao realiseert in het eerste kwartaal 2023 ANG 455 miljoen aan baten, ANG 10 miljoen minder dan begroot en ANG 4 miljoen meer dan in 2022. De lagere realisatie wordt verklaard door de belastingbaten. Binnen deze batencategorie was de realisatie op motorrijtuigenbelasting lager dan begroot en de realisatie bij de omzetbelasting hoger dan begroot.

⁶ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

De maatregelen die Curaçao sinds 2021 treft om de belastingcompliance structureel te verhogen, het economisch herstel en de inflatie leiden naar verwachting van het Cft in 2023 tot hogere belastingbaten dan in de begroting geraamd. Dit is zichtbaar in de hogere omzetbelasting in het eerste kwartaal. Het Cft becijfert voor 2023 een onderschatting van de belastingraming van ANG 50 miljoen en onderstreept nogmaals het belang om de belastingraming bij te stellen.

Lasten

Curaçao realiseert in het eerste kwartaal van 2023 ANG 350 miljoen aan lasten, conform begroting en ANG 1 miljoen meer dan in 2022.

Er zijn verschillen zichtbaar bij beloning van personeel en goederen en diensten. Curaçao realiseert in het eerste kwartaal ANG 96 miljoen aan personeelslasten, terwijl de begroting uitgaat van ANG 99 miljoen en in het eerste kwartaal van 2022 ANG 103 miljoen is gerealiseerd. Voor goederen en diensten realiseert Curaçao in het eerste kwartaal ANG 25 miljoen, gelijk aan de begroting. De realisatie in het eerste kwartaal van 2022 was ANG 18 miljoen. De aangepane verplichtingen voor goederen en diensten voor na het eerste kwartaal bedragen ANG 92 miljoen.

Kapitaaldienst

In tabel 2 is de realisatie weergegeven van de kapitaaldienst voor de eerste kwartalen van de jaren 2020-2023. Ook geeft tabel 2 in de laatste twee kolommen de raming van Curaçao voor het eerste kwartaal van 2023 en de begroting voor heel 2023.

Tabel 2: Overzicht realisatie kapitaaldienst (in miljoenen ANG)⁷

	1e UR 2020	1e UR 2021	1e UR 2022	1e UR 2023	VB Q1 2023	VB 2023
Ontvangsten	22	190	18	17	17	1.027
Afschrijvingen en waardevermindering	22	20	18	17	17	91
Te ontvangen aflossingen	0	0	0	0	0	25
Aangepane geldleningen	0	170	0	0	0	0
Reserves en voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Herfinanciering liquiditeitssteun	0	0	0	0	0	911
Uitgaven	15	179	9	9	10	1.027
Investerings	7	1	1	1	2	90
Kapitaalverstrekkingen	0	170	0	0	0	0
Aflossingen geldleningen	8	8	8	8	8	26
Aflossing liquiditeitssteun	0	0	0	0	0	911
Saldo	7	11	8	8	7	0

Bron: eerste uitvoeringsrapportages 2020-2023 en vastgestelde begroting 2023 van Curaçao.

⁷ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

Curaçao raamt ANG 90 miljoen aan investeringen voor 2023. In het eerste kwartaal realiseerde het land ANG 1 miljoen. Uit de UR blijkt dat de aangegane verplichtingen voor investeringen aan het einde van het eerste kwartaal ANG 17 miljoen bedragen. Curaçao betaalde in het eerste kwartaal ANG 8 miljoen aan aflossingen op ontvangen leningen. Het Cft verzoekt Curaçao om toe te lichten hoe de begrote investeringen dit jaar nog kunnen worden gerealiseerd en deze toelichting op te nemen in de tweede UR 2023.

Het Cft heeft al meerdere malen aandacht gevraagd voor het feit dat het land geen aflossingen ontvangt op de uitgegeven lening aan het CMC. Uit de UR blijkt dat ook in het eerste kwartaal 2023 geen aflossing is ontvangen.

Financieel beheer

In de eerste UR is de voorlopige realisatie over 2022 opgenomen. In tabel 3 is het verloop van de baten, lasten en het resultaat over 2022 opgenomen evenals de vastgestelde begroting van 2022.

Tabel 3: Overzicht verandering resultaat 2022 (in miljoenen ANG)⁸

	4e UR 2022	1e UR 2023	Prognose Ultimo 2022	VB 2022
Baten	1.715	1.747	1.759	1.586
Lasten	1.573	1.643	1.734	1.710
Resultaat	142	104	25	-123

Bron: vierde uitvoeringsrapportage 2022, eerste uitvoeringsrapportage 2023 en vastgestelde begroting 2023 van Curaçao.

De voorlopige realisatie in de eerste UR laat een afname van het overschot in 2022 zien ten opzichte van de vierde UR 2022 van ANG 38 miljoen. Curaçao verwacht dat dit overschot nog verder zal afnemen tot minder dan ANG 25 miljoen, grotendeels vanwege een toename van de lasten voor goederen en diensten, waarmee de begroting wordt overschreden. Het Cft is van oordeel dat het financieel beheer op dit vlak ondermaats is en adviseert dringend tot het nemen van maatregelen die de beheersing van de lasten ten goede komen. Dit maakt het mogelijk overschotten te realiseren waarmee Curaçao tekorten uit het verleden kan compenseren en mogelijk ook de schuldpositie kan verbeteren.

In de eerste UR is de rapportage van 16 februari 2022 van de "Roadmap naar een goedkeurende controleverklaring" bij de jaarrekening opgenomen. Het Cft waardeert de zorgvuldige en systematische wijze waarmee Curaçao de verbetering van het financieel beheer met de Roadmap ter hand neemt. Uit de rapportage blijkt dat de personele capaciteit een knelpunt vormt bij een flink aantal deeltrajecten. Het Cft wordt graag nader geïnformeerd over de wijze waarop dit knelpunt zal worden opgelost om vertraging in de uitvoering van de Roadmap te voorkomen.

⁸ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

Collectieve sector

Conform artikel 23 van de Rft wijst Curaçao samen met Nederland tweejaarlijks, na advies van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van Curaçao en in samenwerking met het CBS van Nederland, vóór 1 april aan welke rechtspersonen er met ingang van het volgende begrotingsjaar tot de collectieve sector behoren. Dit betekent dat de collectieve sector voor de jaren 2023 en 2024 uiterlijk op 1 april 2022 vastgesteld had moeten zijn. Het Cft verzoekt Curaçao om op korte termijn de noodzakelijke stappen te zetten om te komen tot deze vaststelling en hierover nader te worden geïnformeerd.

Rentelastnorm en schuldpositie

Conform artikel 24 van de Rft dient Curaçao jaarlijks te rapporteren over de cijfers van de collectieve sector. Deze rapportage is voor 2023 en 2024 nog niet opgesteld, waardoor toetsing van de rentelastnorm niet mogelijk is.

De totale schuldpositie van Curaçao is afgenomen van ANG 4.347 miljoen ultimo 2022 tot ANG 4.248 miljoen aan het einde van het eerste kwartaal 2023. De schuldquote komt uit op 72 procent van het bruto binnenlands product (bbp).⁹ De schuldquote toont een licht dalende trend, met name gedreven door de groei van het bbp.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Curaçao
De minister-president van Curaçao
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao

⁹ Bij de berekening van de schuldquote is uitgegaan van een bbp per januari 2023 van ANG 5.873 miljoen, ontleend aan IMF, IMF Staff Visit Macroeconomic Tables, d.d. januari 2023.